

Charakteristika předmětu

ZEMĚPIS (v BLOKU)

1. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

Zeměpis v rámci bloku je volitelným předmětem pro studenty čtvrtých ročníků, který vyučujeme v rámci vzdělávací oblasti Člověk a příroda a Člověk a společnost. Jeho záměrem je nejen opakovat znalosti a dovednosti předmětu geografie, ale hlavně je rozšířit tak, aby současný geopolitický svět popisovaly ve vzájemných souvislostech. Hlavní náplní jsou fyzickogeografická a socioekonomická témata, která jsou rozebírána v kontextu současného bipolárního rozdělení světa na bohatý sever a chudý jih. Součástí bloku je samozřejmě i regionální charakteristika základních geopolitických makroregionů světa.

Předmět vyučujeme ve čtvrtém ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně. Výuka probíhá v učebně vybavené dataprojektorem, videem a interaktivní tabulí. K dispozici je též obsáhlý soubor nástěnných map a tématické atlasy. K výuce je možné využívat i multimediální učebnu.

2. Sebehodnocení žáka

Nedílnou součástí evaluace v předmětu je sebehodnocení studenta. Nejenže s učitelem rozebere silné a slabé stránky zkoušení, ale sám navrhuje stupeň ohodnocení. Výsledná známka však není pouhým průměrem hodnocení studenta a hodnocení učitele. Ta je vždy v kompetenci vyučujícího. Podklady pro sebehodnocení získává student zejména soustavným pozorováním svých aktivit v hodinách zeměpisu, sledováním výkonů a připravenosti na výuku. Výsledná známka je tedy kompilací analýzy jeho znalostí a dovedností, které jsou prověřovány různými druhy a formami zkoušení (písemné i ústní), samostatnými pracemi, zvláště prezentacemi, aktivitami při hodině, tvorbou hodnotících textů pro jednotlivé tématické celky. Prezentace jsou jedním z pilířů znalostního i dovednostního charakteru. Hodnocení a známkování není postaveno pouze na prezentaci samotné, ale také na jejím verbálním doprovodu a hlavně jejím obhájení před učitelem a celou třídou.

Práce s chybou je jednou ze základních zpětných vazeb mezi vyučujícím a studentem. Student na chyby upozorní, analyzuje je a bere si z nich ponaučení. V neposlední řadě je součástí sebeevaluace rozbor jeho práce ve skupině. Schopnost koordinovat práci s ostatními studenty, schopnost participace na výsledku a úspěchu skupiny, či vyvozování neúspěchů je jedním z pilířů sebehodnocení studenta v hodinách zeměpisu.

3. Profil absolventa

1. Znalosti, dovednosti a postoje dokáže využívat v praktickém životě nejen ve svůj prospěch, ale i ve prospěch celé společnosti
2. Geografické učivo využívá pro další vzdělávání
3. V souvislostech vysvětlí principy fungování přírody a planety Země
4. Vysvětluje činnost člověka v krajině
5. Používá a využívá informační technologie k dosažení aktuálního přehledu o současném světě
6. Chápe princip trvale udržitelného rozvoje.
7. Zajímá se o otázky ochrany životního prostředí
8. Je tolerantní k multikulturní společnosti, uvědomuje si pozitiva a negativa evropské i světové migrace, osvojuje si demokratické a mezilidské principy
9. Respektuje základní hodnoty – je však netolerantní k projevům rasismu a xenofobie

4. Výchovné a vzdělávací strategie

- v oblasti rozvoje kompetencí k učení

V hodině učitel předkládá pracovní listy, texty, úlohy a projekty. Při jejich řešení studenti pracují s různorodými zdroji informací. Prostřednictvím učení vede studenty k samostatnému a kritickému myšlení, ke hledání a formulování otázek, ke schopnosti rozlišovat podstatné od nepodstatného. Student je pomocí různých strategií nucen vyvozovat obecné závěry. Učitel pomocí slepých map, testů, třídění pojmů, časových os, práce s interaktivní tabulí upevňuje znalosti studentů. Důraz klade nejen na všeobecný přehled, ale hlavně na hledání společných znaků, nadřazených termínů či podobných událostí. Pravidelně opakuje místopis na politické mapě států světa.

- v oblasti kompetencí k řešení problémů

Učitel by se měl snažit ke každému tématu zvolit problémový přístup tak, aby aktivně vtáhl studenty do „děje“. Aktivní přístup při řešení problémů má navodit u studenta pocit zodpovědnosti za výsledky své práce u konkrétního tématu. Společným cílem interaktivní dvojice učitel a žák je hledání důkazů a argumentů pro svá tvrzení.

- v oblasti rozvoje komunikativních kompetencí

Učitel dbá na rozvoj jazykových dovedností studentů s důrazem na používání vhodných jazykových prostředků. V diskusích podporuje používání odborné geografické terminologie. Rozvíjí schopnosti studentů pracovat s tabulkami, grafy, odbornými texty a mapami. Na základě analýzy těchto zdrojů vede studenty k výběru podstatných informací a schopnosti jejich interpretace. Jednou z možností, jak interpretovat výsledky své práce, je prostřednictvím všech dostupných informačních technologií.

- v oblasti sociálních a personálních kompetencí

Práce je ve většině případů nastavena tak, aby studenti aktivně spolupracovali a komunikovali při řešení společných či individuálních cílů. Diskuse a obhájitelná deklarace svých názorů je stavěna proti intoleranci a neschopnosti naslouchat druhým. Učitel podporuje takovou práci, ve které dochází k naplnění dosažitelných cílů založených na hodnotných mezilidských vztazích.

- v oblasti rozvoje občanských kompetencí

Učitel pomáhá studentům s orientací v geopolitických událostech světa v globálních souvislostech. Snaží se o upevnění společensky přijatelných postojů. Ty negativní důrazně nezakazuje. Naopak stávají se předmětem společné diskuse s cílem negativní postoje argumenty logicky ovlivnit. Studentu není vnucován jiný postoj. Je dbáno na názorovou pluralitu, která by měla obohatit všechny zúčastněné.

- v oblasti kompetencí k podnikavosti

Učitel vybírá tématické okruhy a aktuální problémy tak, aby maximálně rozvíjely představy o současném tržním prostředí světa s možnými riziky v inkriminovaných oblastech. Dosažené znalosti a dovednosti by měly vést k uspokojení osobních potřeb studenta a pomoci mu v dalším profesním růstu. Základním cílem zůstává rozvíjet kompetence tak, aby studentovi pomohly nejen uplatnit se na trhu práce, ale také, aby byl schopen řešit reálné životní situace .

- v oblasti vytváření a upevňování kognitivních struktur

Učitel pomocí tématických, testů, slepých map, pětiminutovek, křížovek, třídění pojmů do tabulek, tvorbou hodnotících textů a interaktivních programů na datové tabuli opakuje a upevňuje znalosti žáků. Důraz klade nejen na obecný přehled, ale zejména na vysvětlování přírodních a socioekonomických jevů samotných či ve vzájemné interakci. Cyklicky opakuje i základní orientaci v mapě s pomocí předem stanoveného seznamu pojmů.